

man ellers stadig fra „Social-Demokraten“s Side hører, at man ikke maa bruge Fremmedord, kan det altsaa paa visse Omraader være tilladt at bruge Fremmedord, nemlig naar man derved kan komme sine Modstandere til Livs; saa bruger man saadant et Fremmedord, som slet ikke passer paa Realiteten, men som er i Stand til at vække denne Stemning af Uvillie mod Modstanderne. Det forekommer mig, at hvis man virkelig for Alvor ønskede at arbejde paa Statens Adskillelse fra Kirken, maatte man være med til at stille Kirken saaledes, at den kunde vokse sig saa stærk, at det virkelig blev et Ønske fra dens Side at komme til at staa uafhængig af enhver Støtte fra Statens Side. Men hvorledes kan denne Tilstand komme i Stand, uden at Kirken har Førere, den kan samle sig om? Derfor vil jeg komplimentere Socialdemokratiets Ordfører, fordi man har fremsat denne Dagsorden netop ved Behandlingen af dette Lovforslag, for der er jo unægtelig Forbindelse imellem dem. Man ønsker fra Socialdemokratiets Side at pointere paa den ene Side, at man er Frihedsmænd — det viser jo saadan en Dagsorden —, paa den anden Side, at man for enhver Pris vil modarbejde, at det, man fremsætter i Dagsordenen, kan blive til Virkelighed. Det gør man nemlig ved at knytte den til dette Lovforslag om Bispevalg, thi saa længe man forhindrer Menigheden i at vælge sine Biskopper, er man vis paa at forhindre, at Stat og Kirke kan blive adskilt; saa længe vil Menigheden nemlig staa uden de Ledere, den maa have, naar den skal gaa ud i denne nye Tilstand. Derfor maa jeg sige, at hvis man virkelig for Alvor vil overbevise os andre, som har Sympati for denne Tanke, om, at man mener noget med det, maa man virkelig vise det ved at gaa med til at give Menigheden Selvstændighed paa de indre Omraader, det vil sige først og fremmest Ret til at vælge de Tillidsmænd, som skal være dens Førere. Vi har foreslaaet det paa en saa demokratisk Maade — jeg skal ikke komme nærmere ind paa min Stilling til dette Forslag, det vil foreligge senere, men jeg vil blot sige, at Bispevalgforslagets Gennemførelse, navnlig Gennemførelsen af, hvad jeg vil kalde en bedre Bispevalglov end den, der er foreslaaet, vilde kunne virke med til at fremme den Tilstand, som det ærede Medlem ønsker en Gang maa komme og komme hurtigst muligt.

Naar det ærede Medlem som sædvanlig taler noget haanende og foragteligt om mit konservative Standpunkt og i denne Forbindelse taler om Klerikalisme, vil jeg lige til sidst igen betone, at jeg ikke paa

nogen Maade kan vedkende mig at være klerikal i den Betydning, det ærede Medlem tillægger dette Ord, og at de Bestræbelser, som udfoldes fra den Side, jeg tilhører i kirkelig Henseende, aldeles ikke gaar ud paa at indføre Klerikalisme. Og jeg synes oprigtig talt, at det er meget mærkværdigt at bruge dette Ord i Sammenhæng med Omtalen af denne Bispevalglov, naar vi nylig hørte, at man modsatte sig, at der blev vedtaget noget om Oprettelse af et nyt Embede som Biskop ved Deling af Roskilde Stift, „fordi en Biskop er jo ganske overflødig“. Bisperne er altsaa i Virkeligheden Personer, der kan undværes. Men saa hører man pludselig, naar det næste Lovforslag kommer til Behandling, at de er saa farlige og saa vigtige og har en saadan Betydning, at hvis de oven i Købet bliver folkevalgte, saa vil man kunne tænke sig, ikke blot at de faar en stor Myndighed indtil i Kirken, men de bliver klerikale i den Forstand, at de fuldkommen putter Staten i Lommen, og at endogsaa Lovgivningsmagten trues. Det gaar langt ud over min Forstand, hvorledes det, at et Menneske, der har en Tilysngerning som Biskopperne, vælges af Menigheden, i mindste Maade skulde være et Indgreb i den Lovgivningsmyndighed, som tilhører Rigsdagen. Men det hører ogsaa til de Mærkværdigheder, som man hører i de store Taler fra det ærede Medlems Side. Jeg vil altsaa sige, at den Begrundelse, som det ærede Medlem fremkom med for Paastanden paa Overgang til Dagsordenen, har saa lidet overbevist mig om, at denne Paastand bør følges, at jeg meget indstændigt vil fraraade det ærede Ting at følge den, men vil anbefale at stemme imod den.

Povlsen: Jeg skal udelukkende holde mig til den foreliggende Paastand paa Overgang til næste Sag paa Dagsordenen. Maalet for det radikale Venstre er en Adskillelse mellem Stat og Kirke, et Maal, hvorom jeg tror vi er enige med andre Partier, jeg kan maaske sige „de“ andre Partier her i dette Ting. Om Maalet tror jeg der er Enighed, men om Vejen, der skal føre til dette Maal, er der Uenighed. De konservative Partier, det konservative Folkeparti og største Delen af Venstre gaar jeg ud fra mener, at Vejen til dette Maal er en Kirkeforfatning; først naar vi har gennemført en Kirkeforfatning helt og fuldt, kan vi sige: Nu løser vi Baandet mellem Stat og Kirke. Vejen til Maalet er for os en Selvstændiggørelse af de enkelte Menigheder, Menighedsfrihed er Vejen frem til Maalet. Det er den Vej, man er gaaet hidtil her i Danmark, og som jeg